

Дефиниране на функции в Haskell

Трифон Трифонов

Функционално програмиране, 2019/20 г.

27 ноември 2019 г.

Тази презентация е достъпна под лиценза Creative Commons Признание-Некомерсиално-Споделяне на споделеното 4.0 Международен

Разглеждане на случаи

Можем да дефиниране на функции с разглеждане на случаи по параметрите.

Условието на всеки случай се нарича **пазач**.

- $\langle \text{име} \rangle \{ \langle \text{параметър} \rangle \} \text{X}$
 $\{ \mid \langle \text{пазач} \rangle = \langle \text{израз} \rangle \}^+$

Разглеждане на случаи

Можем да дефиниране на функции с разглеждане на случаи по параметрите.

Условието на всеки случай се нарича **пазач**.

- $\langle \text{име} \rangle \{ \langle \text{параметър} \rangle \}$
 $\{ \mid \langle \text{пазач} \rangle = \langle \text{израз} \rangle \}^+$
- $\langle \text{име} \rangle \langle \text{параметър}_1 \rangle \langle \text{параметър}_2 \rangle \dots \langle \text{параметър}_k \rangle$
 $\mid \langle \text{пазач}_1 \rangle = \langle \text{израз}_1 \rangle$
 $\dots$
 $\mid \langle \text{пазач}_n \rangle = \langle \text{израз}_n \rangle$

Разглеждане на случаи

Можем да дефиниране на функции с разглеждане на случаи по параметрите.

Условието на всеки случай се нарича **пазач**.

- $\langle \text{име} \rangle \{ \langle \text{параметър} \rangle \}$
 $\{ \mid \langle \text{пазач} \rangle = \langle \text{израз} \rangle \}^+$
- $\langle \text{име} \rangle \langle \text{параметър}_1 \rangle \langle \text{параметър}_2 \rangle \dots \langle \text{параметър}_k \rangle$
 $\mid \langle \text{пазач}_1 \rangle = \langle \text{израз}_1 \rangle$
 $\dots$
 $\mid \langle \text{пазач}_n \rangle = \langle \text{израз}_n \rangle$
- ако $\langle \text{пазач}_1 \rangle$ е **True** връща $\langle \text{израз}_1 \rangle$, а ако е **False**:
- ...
- ако $\langle \text{пазач}_n \rangle$ е **True** връща $\langle \text{израз}_n \rangle$, а ако е **False**:
- **грешка!**

Разглеждане на случаи

Можем да дефиниране на функции с разглеждане на случаи по параметрите.

Условието на всеки случай се нарича **пазач**.

- $\langle \text{име} \rangle \{ \langle \text{параметър} \rangle \}$
 $\{ \mid \langle \text{пазач} \rangle = \langle \text{израз} \rangle \}^+$
- $\langle \text{име} \rangle \langle \text{параметър}_1 \rangle \langle \text{параметър}_2 \rangle \dots \langle \text{параметър}_k \rangle$
 $\mid \langle \text{пазач}_1 \rangle = \langle \text{израз}_1 \rangle$
 $\dots$
 $\mid \langle \text{пазач}_n \rangle = \langle \text{израз}_n \rangle$
- ако $\langle \text{пазач}_1 \rangle$ е **True** връща $\langle \text{израз}_1 \rangle$, а ако е **False**:
- ...
- ако $\langle \text{пазач}_n \rangle$ е **True** връща $\langle \text{израз}_n \rangle$, а ако е **False**:
- **грешка!**
- За удобство **Prelude** дефинира **otherwise = True**

Разглеждане на случаи — примери

```
fact n
| n == 0 = 1
| n > 0  = n * fact (n - 1)
```

Разглеждане на случаи — примери

```
fact n
| n == 0 = 1
| n > 0  = n * fact (n - 1)
```

- `fact (-5) → ?`

Разглеждане на случаи — примери

```
fact n
| n == 0 = 1
| n > 0  = n * fact (n - 1)
```

- `fact (-5)` → Грешка!

Разглеждане на случаи — примери

```
fact n
| n == 0 = 1
| n > 0  = n * fact (n - 1)
```

- `fact (-5)` → Грешка!
- добра практика е да имаме изчерпателни случаи

Разглеждане на случаи — примери

```
fact n
| n == 0 = 1
| n > 0  = n * fact (n - 1)
```

- `fact (-5)` → Грешка!
- добра практика е да имаме изчерпателни случаи
- можем да използваме стандартната функция `error`

Разглеждане на случаи — примери

```
fact n
```

```
| n == 0 = 1
```

```
| n > 0  = n * fact (n - 1)
```

```
| n < 0  = error "подадено отрицателно число"
```

- `fact (-5)` → **Грешка!**
- добра практика е да имаме изчерпателни случаи
- можем да използваме стандартната функция `error`

Разглеждане на случаи — примери

```
fact n
| n == 0 = 1
| n > 0  = n * fact (n - 1)
| n < 0  = error "подадено отрицателно число"
```

- `fact (-5)` → Грешка!
- добра практика е да имаме изчерпателни случаи
- можем да използваме стандартната функция `error`

```
grade x
| x >= 5.5 = "Отличен"
| x >= 4.5 = "Много добър"
| x >= 3.5 = "Добър"
| x >= 3   = "Среден"
| otherwise = "Слаб"
```

Локални дефиниции с `let`

- `let` { <дефиниция> }⁺
`in` <тяло>

Локални дефиниции с let

- `let` { <дефиниция> }⁺
`in` <тяло>
- `let` <дефиниция₁>
    <дефиниция₂>
    ...
    <дефиниция_n>
`in` <тяло>

Локални дефиниции с `let`

- `let` { <дефиниция> }⁺
`in` <тяло>
- `let` <дефиниция₁>
    <дефиниция₂>
    ...
    <дефиниция_n>
`in` <тяло>
- <дефиниция_i> се въвеждат едновременно
- областта на действие на дефинициите е само в рамките на `let` конструкцията
- може да са взаимно рекурсивни

Примери за let

- `let x = 5 in x + 3` $\longrightarrow$ 8

Примери за let

- `let x = 5 in x + 3` $\longrightarrow$ 8
- `let f x = y + x` $\longrightarrow$?
    `y = 7`
    `in f 2 * y`

Примери за let

- `let x = 5 in x + 3` $\longrightarrow$ 8
- `let f x = y + x` $\longrightarrow$ 63
    `y = 7`
    `in f 2 * y`

Примери за `let`

- `let x = 5 in x + 3` $\longrightarrow$ 8
- `let f x = y + x` $\longrightarrow$ 63
`y = 7`
`in f 2 * y`
- `fact2 n = let fact n = if n == 0 then 1`
`else n * fact (n-1)`
`in (fact n)^2`
- В интерактивен режим (GHCi) `let` може да се използва без `in` за въвеждане на нови дефиниции

Локални дефиниции с `where`

- `<дефиниция-на-функция>`
`where` { `<дефиниция>` }⁺

Локални дефиниции с `where`

- <дефиниция-на-функция>
`where` { <дефиниция> }⁺
- <дефиниция-на-функция>
`where` <дефиниция₁>
          <дефиниция₂>
          ...
          <дефиниция_n>

Локални дефиниции с `where`

- <дефиниция-на-функция>
`where` { <дефиниция> }⁺
- <дефиниция-на-функция>
`where` <дефиниция₁>
          <дефиниция₂>
          ...
          <дефиниция_n>
- <дефиниция_i> се въвеждат едновременно
- областта на действие на дефинициите е само в рамките на дефиницията на <функция>
- може да са взаимно рекурсивни

Примери за where

```
sumLastDigits n = lastDigit n + lastDigit (stripDigit n)
  where lastDigit  = ('mod' 10)
        stripDigit = ('div' 10)
```


Примери за where

```
sumLastDigits n = lastDigit n + lastDigit (stripDigit n)
  where lastDigit = ('mod' 10)
        stripDigit = ('div' 10)
```

```
quadratic a b c = let d = ..... in ?
  | a == 0      = "линейно уравнение"
  | d > 0       = "две реални решения"
  | d == 0      = "едно реално решение"
  | otherwise   = "няма реални решения"
  where d = b^2 - 4*a*c
```

Пример за комбиниране на `let` и `where`

```

area x1 y1 x2 y2 x3 y3 =
  let a = dist x1 y1 x2 y2
      b = dist x2 y2 x3 y3
      c = dist x3 y3 x1 y1
      p = (a + b + c) / 2
  in sqrt (p * (p - a) * (p - b) * (p - c))
  where dist u1 v1 u2 v2 = sqrt (du^2 + dv^2)
         where du = u2 - u1
              dv = v2 - v1

```

Сравнение на let и where

- `let` е израз, който може да участва във всеки израз

$x + (\text{let } y=2 \text{ in } y * 7)$

Сравнение на `let` и `where`

- `let` е израз, който може да участва във всеки израз
- `where` може да се използва само в рамките на дефиниция

Сравнение на `let` и `where`

- `let` е израз, който може да участва във всеки израз
- `where` може да се използва само в рамките на дефиниция
- `where` дефинициите са видими при всички случаи с пазачи

Сравнение на `let` и `where`

- `let` е израз, който може да участва във всеки израз
- `where` може да се използва само в рамките на дефиниция
- `where` дефинициите са видими при всички случаи с пазачи
- `let` са удобни когато има само едно <тяло>

Сравнение на `let` и `where`

- `let` е израз, който може да участва във всеки израз
- `where` може да се използва само в рамките на дефиниция
- `where` дефинициите са видими при всички случаи с пазачи
- `let` са удобни когато има само едно <тяло>
- стилистична разлика:

Сравнение на `let` и `where`

- `let` е израз, който може да участва във всеки израз
- `where` може да се използва само в рамките на дефиниция
- `where` дефинициите са видими при всички случаи с пазачи
- `let` са удобни когато има само едно <тяло>
- стилистична разлика:
  - с `let` помощните дефиниции се дават първи

Сравнение на `let` и `where`

- `let` е израз, който може да участва във всеки израз
- `where` може да се използва само в рамките на дефиниция
- `where` дефинициите са видими при всички случаи с пазачи
- `let` са удобни когато има само едно <тяло>
- стилистична разлика:
  - с `let` помощните дефиниции се дават първи
  - с `where` акцентът пада върху основната дефиниция

Подравняване на дефинициите

```
let h = f + g b x = 2 in b h
```

```
let h = f + g
```

```
    b x = 2
```

```
in b h
```

Подравняване на дефинициите

```
let h = f + g
    b x = 2
in b h
```

а защо не:

```
let h = f + g b
    x = 2
in b h
```

Подравняване на дефинициите

```
let h = f + g
    b x = 2
in b h
```

а защо не:

```
let h = f + g b
    x = 2
in b h
```

- Подравняването в Haskell има значение!

Подравняване на дефинициите

```
let h = f + g
    b x = 2
in b h
```

а защо не:

```
let h = f + g b
    x = 2
in b h
```

- **Подравняването в Haskell има значение!**
- Обхватът на блок от дефиниции се определя от това как са подравнени.

Подравняване на дефинициите

```
let h = f + g
    b x = 2
in b h
```

а защо не:

```
let h = f + g b
    x = 2
in b h
```

- **Подравняването в Haskell има значение!**
- Обхватът на блок от дефиниции се определя от това как са подравнени.
- Дефинициите **точно подравнени** по първата са в същия блок

Подравняване на дефинициите

```
let h = f + g
    b x = 2
in b h
```

а защо не:

```
let h = f + g b
    x = 2
in b h
```

- **Подравняването в Haskell има значение!**
- Обхватът на блок от дефиниции се определя от това как са подравнени.
- Дефинициите **точно подравнени** по първата са в същия блок
- Дефинициите **вдясно** от първата са в нов вътрешен блок

Подравняване на дефинициите

```
let h = f + g
    b x = 2
in b h
```

а защо не:

```
let h = f + g b
    x = 2
in b h
```

- **Подравняването в Haskell има значение!**
- Обхватът на блок от дефиниции се определя от това как са подравнени.
- Дефинициите **точно подравнени** по първата са в същия блок
- Дефинициите **вдясно** от първата са в нов вътрешен блок
- Дефинициите **вляво** от първата са във външния блок

Двумерен синтаксис — пример

```
area x1 y1 x2 y2 x3 y3 =
```

```
  let   a = dist x1 y1 x2 y2  
        b = dist x2 y2 x3 y3  
        c = dist x3 y3 x1 y1  
        p = (a + b + c) / 2
```

```
  in sqrt (p * (p - a) * (p - b) * (p - c))
```

```
  where dist u1 v1 u2 v2 = sqrt (du2 + dv2)
```

```
    where du = u2 - u1  
          dv = v2 - v1
```

Алтернативен синтаксис за блокове

- Всъщност подравняването е синтактична захар за блок в Haskell

Алтернативен синтаксис за блокове

- Всъщност подравняването е синтактична захар за блок в Haskell
- `{ { <дефиниция> ; } }`

Алтернативен синтаксис за блокове

- Всъщност подравняването е синтактична захар за блок в Haskell
- `{ { <дефиниция> ; } }`
- `{ <дефиниция1> ; ... <дефиницияn> [ ; ] }`

Алтернативен синтаксис за блокове

- Всъщност подравняването е синтактична захар за блок в Haskell
- $\{ \{ \text{<дефиниция> ; } \} \}$
- $\{ \text{<дефиниция}_1 \text{> ; } \dots \text{<дефиниция}_n \text{> [;] } \}$
- Интуитивни правила:

Алтернативен синтаксис за блокове

- Всъщност подравняването е синтактична захар за блок в Haskell
- `{ { <дефиниция> ; } }`
- `{ <дефиниция1> ; ... <дефиницияn> [; ] }`
- Интуитивни правила:
  - при първия символ на дефиниция — запомни позицията и сложи `{`

Алтернативен синтаксис за блокове

- Всъщност подравняването е синтактична захар за блок в Haskell
- $\{ \{ \langle \text{дефиниция} \rangle ; \} \}$
- $\{ \langle \text{дефиниция}_1 \rangle ; \dots \langle \text{дефиниция}_n \rangle [;] \}$
- Интуитивни правила:
  - при първия символ на дефиниция — запомни позицията и сложи $\{$
  - новият ред е подравнен по първия — сложи $;$

Алтернативен синтаксис за блокове

- Всъщност подравняването е синтактична захар за блок в Haskell
- `{ { <дефиниция> ; } }`
- `{ <дефиниция1> ; ... <дефиницияn> [; ] }`
- Интуитивни правила:
  - при първия символ на дефиниция — запомни позицията и сложи `{`
  - новият ред е подравнен по първия — сложи `;`
  - новият ред е по-наляво — сложи `}`

Алтернативен синтаксис за блокове

- Всъщност подравняването е синтактична захар за блок в Haskell
- `{ { <дефиниция> ; } }`
- `{ <дефиниция1> ; ... <дефиницияn> [; ] }`
- Интуитивни правила:
  - при първия символ на дефиниция — запомни позицията и сложи `{`
  - новият ред е подравнен по първия — сложи `;`
  - новият ред е по-наляво — сложи `}`
  - новият ред е по-надясно — не слагай нищо, счита се за продължение на предния ред

Алтернативен синтаксис за блокове

- Всъщност подравняването е синтактична захар за блок в Haskell
- `{ { <дефиниция> ; } }`
- `{ <дефиниция1> ; ... <дефиницияn> [; ] }`
- Интуитивни правила:
  - при първия символ на дефиниция — запомни позицията и сложи `{`
  - новият ред е подравнен по първия — сложи `;`
  - новият ред е по-наляво — сложи `}`
  - новият ред е по-надясно — не слагай нищо, счита се за продължение на предния ред
- Пазачите не използват синтаксис за блокове, можем безопасно да ги пишем и на един ред:

Алтернативен синтаксис за блокове

- Всъщност подравняването е синтактична захар за блок в Haskell
- `{ { <дефиниция> ; } }`
- `{ <дефиниция1> ; ... <дефиницияn> [;] }`
- Интуитивни правила:
  - при първия символ на дефиниция — запомни позицията и сложи `{`
  - новият ред е подравнен по първия — сложи `;`
  - новият ред е по-наляво — сложи `}`
  - новият ред е по-надясно — не слагай нищо, счита се за продължение на предния ред
- Пазачите не използват синтаксис за блокове, можем безопасно да ги пишем и на един ред:
- `fact n | n == 0 = 1 | otherwise = n * fact (n-1)`

Поредица от равенства

Можем да дефинираме функция с поредица от равенства:

```
fact 0 = 1
```

```
fact n = n * fact (n-1)
```

Поредица от равенства

Можем да дефинираме функция с поредица от равенства:

```
fact 0 = 1
```

```
fact n = n * fact (n-1)
```

Можем да имаме произволен брой равенства...

```
fib 0 = 0
```

```
fib 1 = 1
```

```
fib n = fib (n-1) + fib (n-2)
```

Поредица от равенства

Можем да дефинираме функция с поредица от равенства:

```
fact 0 = 1
fact n = n * fact (n-1)
```

Можем да имаме произволен брой равенства...

```
fib 0 = 0
fib 1 = 1
fib n = fib (n-1) + fib (n-2)
```

... или варианти за различните параметри

```
gcd 0 0 = error "няма най-голям общ делител"
```

```
gcd x 0 = x
```

```
gcd 0 y = y
```

```
gcd x y
```

```
  | x > y      = gcd (x-y) y
```

```
  | otherwise = gcd x (y-x)
```

Образци

- Как се разбира кое равенство да се използва?

Образци

- Как се разбира кое равенство да се използва?
- Видът на формалните параметри наричаме **образец**

Образци

- Как се разбира кое равенство да се използва?
- Видът на формалните параметри наричаме **образец**
- Търси се на кой образец пасва фактическия параметър

Образци

- Как се разбира кое равенство да се използва?
- Видът на формалните параметри наричаме **образец**
- Търси се на кой образец пасва фактическия параметър
- Избира се първият образец **отгоре надолу**

Образци

- Как се разбира кое равенство да се използва?
- Видът на формалните параметри наричаме **образец**
- Търси се на кой образец пасва фактическия параметър
- Избира се първият образец **отгоре надолу**
- Видове образци:

Образци

- Как се разбира кое равенство да се използва?
- Видът на формалните параметри наричаме **образец**
- Търси се на кой образец пасва фактическия параметър
- Избира се първият образец **отгоре надолу**
- Видове образци:
  - **литерали** — пасват при точно съвпадение

Образци

- Как се разбира кое равенство да се използва?
- Видът на формалните параметри наричаме **образец**
- Търси се на кой образец пасва фактическия параметър
- Избира се първият образец **отгоре надолу**
- Видове образци:
  - **литерали** — пасват при точно съвпадение
  - **променливи** — пасват винаги

Образци

- Как се разбира кое равенство да се използва?
- Видът на формалните параметри наричаме **образец**
- Търси се на кой образец пасва фактическия параметър
- Избира се първият образец **отгоре надолу**
- Видове образци:
  - **литерали** — пасват при точно съвпадение
  - **променливи** — пасват винаги
  - **анонимен образец** `_` — пасва винаги без да свързва фактическата стойност с име

Образци

- Как се разбира кое равенство да се използва?
- Видът на формалните параметри наричаме **образец**
- Търси се на кой образец пасва фактическия параметър
- Избира се първият образец **отгоре надолу**
- Видове образци:
  - **литерали** — пасват при точно съвпадение
  - **променливи** — пасват винаги
  - **анонимен образец** `_` — пасва винаги без да свързва фактическата стойност с име
- Пример:

```
False && _ = False
```

```
_ && b = b
```

Образци

- Как се разбира кое равенство да се използва?
- Видът на формалните параметри наричаме **образец**
- Търси се на кой образец пасва фактическия параметър
- Избира се първият образец **отгоре надолу**
- Видове образци:
  - **литерали** — пасват при точно съвпадение
  - **променливи** — пасват винаги
  - **анонимен образец** `_` — пасва винаги без да свързва фактическата стойност с име
- Пример:
  - `(&&) False _ = False`
  - `(&&) _ b = b`

Повторение на променливи

- Можем ли да напишем

```
gcd 0 0 = error "няма най-голям общ делител"
```

```
gcd x 0 = x
```

```
gcd 0 y = y
```

```
gcd x x = x
```

```
gcd x y
```

```
  | x > y      = gcd (x-y) y
```

```
  | otherwise = gcd x (y-x)
```

Повторение на променливи

- Можем ли да напишем

```
gcd 0 0 = error "няма най-голям общ делител"
```

```
gcd x 0 = x
```

```
gcd 0 y = y
```

```
gcd x x = x
```

```
gcd x y
```

```
  | x > y      = gcd (x-y) y
```

```
  | otherwise = gcd x (y-x)
```

- He!

Повторение на променливи

- Можем ли да напишем

```
gcd 0 0 = error "няма най-голям общ делител"
```

```
gcd x 0 = x
```

```
gcd 0 y = y
```

```
gcd x x = x
```

```
gcd x y
```

```
  | x > y      = gcd (x-y) y
```

```
  | otherwise = gcd x (y-x)
```

- He!
- Всички променливи в образците трябва да са уникални

Повторение на променливи

- Можем ли да напишем

```
gcd 0 0 = error "няма най-голям общ делител"
```

```
gcd x 0 = x
```

```
gcd 0 y = y
```

```
gcd x x = x
```

```
gcd x y
```

```
  | x > y      = gcd (x-y) y
```

```
  | otherwise = gcd x (y-x)
```

- He!
- Всички променливи в образците трябва да са уникални
- Няма унификация, както в Пролог

Повторение на променливи

- Можем ли да напишем

```
gcd 0 0 = error "няма най-голям общ делител"
```

```
gcd x 0 = x
```

```
gcd 0 y = y
```

```
gcd x x = x
```

```
gcd x y
```

```
  | x > y      = gcd (x-y) y
```

```
  | otherwise = gcd x (y-x)
```

- **He!**
- Всички променливи в образците трябва да са уникални
- Няма унификация, както в Пролог
  - Има езици за функционално и логическо програмиране, в които това е позволено (напр. Curry)